

2 חנוך 2

מזכירות הממשלה

סגנון

ש מ ר

פרוטוקול
ישיבת הועדה להתישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית

ד' בחשוון התשמ"ב - 1.11.81

נכחו: חברי הועדה - השרים : ש. ארלזך - יו"ר, ז. המר, מ. נסים, מ. צפורי, א. שרון

נציגי ההסתדרות הציונית : מ. דרובלס, ע. לוינסקי

נעדרו: חברי הועדה - השרים : י. ארידור, ד. לוי

נציגי ההסתדרות הציונית : א. אביחי, ר. ויץ, א. כץ, י. שפירא, א. תבין

- מ. דקל - סגן שר החקלאות
- פ. אלבק - משרד המשפטים
- ז. בן-יוסף - הסוכנות היהודית
- א. בראון - משרד הבטחון
- י. גדיש - משרד האוצר
- א. דודאי - לשכת שר הבטחון
- י. דקל - הסוכנות היהודית
- א. זייף - לשכת שר החקלאות
- אלוף א. טמיר - משרד הבטחון
- י. מרגלית - משרד הבינוי והשיכון
- א. פוגל - משרד האוצר
- א. צור - משרד החקלאות
- ח. צבן - קרן קימת לישראל
- מ. ריבלין - קרן קימת לישראל
- מ. שמיר - מנהל מינהל מקרקעי ישראל
- רס"ן ע. שמיר - לשכת שר הבטחון
- ע. שפירא - לשכת שר החקלאות
- א. לישנסקי - מזכיר הועדה

/סדר-היום

בפרוטוקול זה 34 דפים.

1107
2-24.1.1
25-38-3.1

- סדר היום :
- 1/תת תחילת עבודתה של הועדה להתישבות, המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית ונושאים לסדר יומה 1.11.48
  - 2/תת נטפים - דיווח המנהל הכללי של המחלקה להתישבות 5.11.48
  - 3/תת פסגות - דיווח נציג משרד הבינוי והשיכון 11.11.48
  - 4/תת העברת בתים להשלמת רצף ההתישבות בחבל הבשור 13.11.48
  - 5/תת חבל קטיף: - ביצוע החלטות הועדה להתישבות המתיחסות לבדולח, אמבר והכביש שנועד לחבר את אזור מורג עם חבל קטיף 26.11.48
  - 6/תת כביש מעלה אדומים - ערד 34.11.48

./תחילת

ועדת שרים לעניני התישבות.

1.11.81

2.

הת/1. תהילת עבודתה של הועדה להתיישבות, המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית ונושאים לסדר יומה.

היו"ר סגן רה"מ ש. ארליך:

אני פותח את הישיבה של הועדה להתיישבות, המשותפת לממשלה

ולסוכנות היהודית.

זו ישיבת הועדה החדשה הראשונה, אחר הבחירות, וכינון הממשלה

החדשה.

אני מקדם בברכה את חברי-הועדה מטעם הממשלה ורוצה להביע גם

תודה מיוחדת ליו"ר היוצא של הועדה, לשר הבטחון החדש, על הניווט של הועדה במשך ארבע

שנים; כמו-כן רוצה אני להודות לחברי הועדה שפעלו קודם לכן ושנבחרו מחדש לועדה זו.

וברכה מיוחדת - לחברי הוועדה מטעם הסוכנות היהודית;

אינני יודע מי מהם היה קודם חבר בועדה, מבחינה אישית, ומי

החברים החדשים בה. אבל הברכה נתונה לכולם.

אני מקווה שנעשה עבודה חשובה ולמען ישוב ארץ-ישראל, עיבוי וחיזוק

הנוכחות היהודית בכל חלקי הארץ.

סדר-היום מונח בפני חברי-הועדה. אך אם לאו - אבקש להניחו

בפניהם. ובינתיים אקרא בקול את סדר-היום כפי שנקבע, ובינתיים ישכפלו אותו ויחלקוהו

בין החברים.

1. נטפים - ישוב קהילתי בין יקר לברקן.

בועדת השרים האחרונה, בתאריך 26.7.81, הוטל על הסוכנות היהודית

לבצע הקמת הישוב בתקציב שנת 1982.

נבקש לשמוע את מר יהודה דגל בטעיף זה.

2. פסגות. בתאריך 26.7.81 הוטל על משרד הבינוי והשיכון להכין

פרוגרמה למרכז האזורי פסגות. נשמע דיווח ממשרד השיכון. דיווח נציג משרד השיכון והבינוי.

3. העברת הבתים להשלמת רצף ההתיישבות בחבל הבשור החדש.

נשמע על ניסור והעברת בתים שלמים מחבל ימית.

4. כביש מעלה-אדומים - ערד - המשך כביש אלון עד ערד, ממעלה-

אדומים, שייחבר כל ישובי הר-הכרוך (דיון ראשוני בנושא).

יציג את הנושא - יהודה דקל, מהסוכפת וכן חיים צבן מהקהק"ל.

5. יעור ושטחי מרעה ביהודה ושומרון.

בהחלטה מ-17.6.81 הוטל על מינהל מקרקעי-ישראל והקהק"ל לעזור

להכנת יעור והכשרת שטחי-מרעה בבעלות המדינה ביו"ש.

הצגת הבעיה - חיים צבן מהקהק"ל.

6. הפרק (עשרת) נווה-צוף - אישור הקמת הישוב בוועדת השרים

להחישבות.

הישוב עלה לפני הבחירות, ללא אישור הועדה.

זהו סדר-היום וחברי הועדה יקבלו אותו מיד בכתב.

עתה, אבקש את יהודה דגל בסעיף נטפים.

יהודה דקל:

אנו נבצע את ההחלטה.

השר פ. ציפורי:

האם אפשר להוסיף סעיף שונות?

היו"ר סגן רה"מ ש. ארליך: כן.

השר מ. ציפורי:

ברצוני להוסיף שלושה סעיפים: 1. אחזקה ופיתוח תשתית כבישים ביו"ש

ובחבל עזה. הוא הדין - ברמת-הגולן.

2. נושא תשתית התקשורת.

3. הייתי רוצה, בכל נושא שקראתי כאן על עיבוי - שנקיים איזה

דיון ונגבש המלצות לממשלה לקראת תכנית הבינוי של השנה הבאה. צריך לקבוע קדימות לבניה

ביו"ש וביתר האזורים.

השר א. שרון:

יש לי כמה נקודות, שצריך להעלותן כאן, אלה נושאים שהוחלט עליהם

בעבר, ולא בוצעו עדיין.

1. ישנה החלטה בענין ענמות . זה מקום חשוב מאד. הקמת ישוב שם

חשובה ובעצם זו שכונה עירונית. זו שכונה בעלת חשיבות רבה מבחינת מקומה והמערכת שבונים
אנו סביב ירושלים, של ישובים יהודים.

2. גבעת הרדאר. היתה החלטה, שצריך לאפשר בניה בגבעת הרדאר.

יש גוף המוכן לבנות שם. הדבר אינו כרוך בהוצאות גדולות. זה יכול להעשות בשיטת "בנה-
ביתך". זה חיוני להקמה.

היתה החלטה על "בנה-ביתך" בנבי-סמואל, על שטח של כמה מאות דונמים.

מדובר במדרון הצפוני, או צפו-מערבי של נבי-סמואל, כנקודה מחברת בין אזור רמות ואזור
גבעון.

ישנה החלטה על הקמת בית הערבה ב', שנמצאת צפונה משטח

בית הערבה ההמוקמת היום. יש על-כך החלטה. זה מקום בעל חשיבות . צריך לקבוע את

הדבר מוקדם ככל שניתן, עוד בטרם תהיה התקדמות כלשהי בנושא הסדרי-הביניים.

זה חלק ממערך חשובים הסוגר על ירחו . יש על-כך החלטה, וזה אינו

מתבצע. זה באשר ליהודה ושומרון.

באזור עזה מוכרחים להחיש את הבינוי לישוב גן-אור. צריך להתחיל

לעבוד בבדולח. צריך להתחיל להקים את המרכז האזורי עמבר. המקום עצמו קיים. יושבים בו

היום אנשי האחזות נח"ל. אין שם בעית-קרקע ולא בעית התחלת מבנים ותשתית ראשונית.

כל זה קיים, אבל סוכם על מרכז אזורי, וצריך לגשת לביצועו.

צריך לחבר את חבל קטיף, חבל הבשור - בכביש. הישובים הללו

ימצאו עצמם, תוך זמן קצר, ללא כביש-גישה פתוח ובטוח, לנגב המערבי. צריך לחבר את

גן-אור למורג. ממורג יש לנו קטע-כביש עד תביש המזרחי, המחבר את חן-יונס-רפיה.

שם צריך לחבר במוואי שהוא נוח מאד - עם כביש ניר-יצחק וכרם-שלום, מול גוש הישובים החדש

- הנבנה היום בחבל הבשור.

ישנה החלטה על הקמת שני ישובים בצפון הרצהעה. ושם, יחד עם מושב

נתיב-העשרה, שנבנה עתה ממש מצפון לקו שהיה פעם הקו הירוק - צריך להקים מיד ישוב אחד

לפחות. הכוונה היא בין הכפר בית להייה, בין כביש אזור התעשייה וארז - לשפת-הים. שם

צריך ליצור חיץ התיישבותי של ממש. על כך ישנה החלטה וצריך לבצע זאת.

אלה נקודות שצריך להוסיף ולבצע.

מתי דרובלס:

בנושאים ששר הבטחון העלה - אני מבין שמישהו אחר, אדוני היו"ר -

צריך להחליט - מה ייעשה בהם מבחינת התשובות שצריך לתת עליהם.

כתוספת לסדר-היום אבקש להוסיף: הקמת ישוב בצפון הפכרת,

עבור המתישבים מפתחת-רפיה. קיימת קבוצה של יותר מארבעים משפחות מהישובים בנאות-סיני

ואותם מתישבים בחבל-ימית, המוכנים להקים את הישוב מסכומי הפיצויים, בתנאים מסויימים.

אבקש לכלול זאת בסדר-היום ואסביר במה העניין.

השר ז. המר:

אחד הסעיפים שהעלה כאן אריק, נושא קטיף - עם הפינוי, קטיף הופך

מקום גבול. אציע דיון כולל על מעמד קטיף בנקודה זו ואבקש לקיים על כך את הדיון.

היו"ר ש. ארליך:

אבקש להתיחס כללית לשאלות שהועלו, גם על ידי מרדכי ציפורי ואריק

שרון ומתי דרובלס. יש כאן דברים, שצריך לבדוק אותם.

אבקש את מיכאל דקל להתיחס לעניינים הללו.

מיכאל דקל:

אתיחס לכל עניין - לפי הסעיפים השונים.

היו"ר ש. ארליך:

נתחיל בסדר-היום.

הח/2.

נטפים - דיווח המנהל הכללי של המחלקה להתיישבות
יהודה דקל: אנו בשלב של הכנות לתכנון ובתחילת שנת הכספים הקרובה - נתחיל

לבצע את הקמת הישובי נטפים.

השר א. שרון:

אולי תציג את המפה - היכן זה נמצא?

יהודה דקל:

לאורך כבוש חוצה-שומרון. מצד אחד - ישוב בית-אבא, וקבוצת בחורים

צעירים מבני-ההתיישבות באזור המרכז אורגנה והם רוצים להקים את

הישוב החדש הזה. אנו נטפל בזה בתחילת שנת הכספים הקרובה. התכנון יושלם עד אז.

ישוב קהילתי זה סדר-גודל של 200-300 משפחות.

השר א. שרון:

אני חושב, שמדובר כאן על כך, שבזמנו היתה קבוצת-אנשים מראש-העין

והם קבלו מאתנו התחייבות מפורשת, שיהיו הם אלה שיושבו שם.

כתוצאה מכך הם התפנו מהשטח, אחרי שישבו בו כמה שבועות. על כך, זה אינו ישוב של בני

ישובי השרון.

- יהודה דקל:** אם בישובי מרכז הארץ - האם ראש-העין אינו כלול גם הוא במרכז-הארץ?
השר א. שרון: אני רוצה לראות את המקום, במה מדובר.
- מיכאל דקל:** אני מצטער, שהמפה לא תלויה כאן. צריך לדאוג, שכאשר דנים על מקומות שונים - שהמפות יוצגו בחדר. מדובר על הגרעין שהזכיר אותו אריק - בני ראש-העין והסביבה. גרעין נטפים - הובטח להם שטח צפונה מחוצה-שומרון, מול ברקן - שטח של 171 דונם. הם מדברים על 300 יחידות. יכול להיות שבמשך הזמן יהיה אפשר לרכוש קרקע ולהכפיל זאת. ישנה החלטה חיובית של הועדה, ונקבע שהביצוע יהיה בשנת 1982, וזה עומד לדיון נוסף בקשר לתאריך הבוזיע. זה הנושא של נטפים. הביצוע יהיה על-ידי הסוכנות היהודית, כלומר - על ידי החטיבה של ההסתדרות הציונית.
- היו"ר ש. ארליך:** תודה רבה. יש הערות?
- אורי בראון:** זה כביש חוצה-שומרון והמקום בדיוק מול ברקן-בית אבא - צפונה לכביש. זה נמצא ליד הצטלבות כביש בין ג'ין צפון לחרס ומצפון לבית-אבא. זה בדיוק מול המקום שהם היו קודם לכן בו. זה מהצד השני של הכביש. הישוב אריאל נמצא רחוק יותר משם וזה בחצי-הדרך בין אלקנה לאריאל.
- השר מ. נסים:** אבקש לדעת אם נבדקה שאלת הבעלות על הקרקעות. תמיד טוב לבדוק זאת תחילה.
- אורי בר-און:** זו חלקה, שעוסקים בה כבר 4.5 שנים. זה קשור במשפט המפורסם, ההולך להסתיים עתה. זה צריך להסתיים במשך השבוע. בלי שנדע שהמשפט נגמר - לא ניהן יהיה להתקדם שם. זה שטח שנקנה על-ידינו לפני שלוש וחצי שנים והיו כאן משפטים בין המוכר והקונים.
- פליאה אל-בק:** יש צו-מצעה והם לא צריכים לחרוג מהשטח.
- אורי בר-און:** פליאה אלבק בדקה סביב זה את העניין ויש שם אדמות מדינה נוספות

- שלא היה טעם להשתמש בהן לפני [redacted] גמר-המשפט וזה יצטרף [redacted] עתה לחלקה זו.

א. פוגל:
אני רוצה להעיר הערה מוכרת לחברי ועדת השרים להתיישבות, מהקדנציה הקודמת, שהחלטות לביצוע של הישובים השונים - או כל שינוי אחר, צריכים להיות כפופים או בהתאם לתקציב המאושר.
כולנו יודעים שכלפי השנה הבאה מדובר על שנה שהפעילות הריאלית בה תפחת לעומת השנה הנוכחית. קבלנו דרישה תקציבית נוספת זו, של 42 מיליון שקל (לישוב נטפים) כתקציב השנה.

פליאה אל-בק:
במקרה השוב ביותר יהיו של 171 דונם, אם נזכה במשפט.
א. פוגל:
זה בערך 7% מתקציב השנה כולה, של החטיבה להתיישבות. אינני יודע אם נוכל לעמוד בתקציב זה בשנה הבאה.
על כן, צריך להופיע המשפט הכללי המחייב, שהכל בהתאם לתקציב.

היו"ר ש. ארליך:
הבינותי שישובים אלה כולם מתואמים עם התקציב שהוקצב כבר. אני הייתי רגיל, שהתקציב התאים עצמו לתכניות ההתיישבות ולא להיפך.

א. פוגל:
יש לחצים משני הכיוונים ולבסוף יש תקציב המתבצע והארץ נבנית בסופו של דבר. אבל ועדת השרים, היא המקבלת החלטות, וכאשר התקציב מאפשר זאת - הן מתבצעות. ודאי שהחלטות ועדת השרים הן הבסיס לתכנית-העבודה המוגשת לנו, ואחרי דיונים - מתקבל הסיכום הזה, או הסיכום האחר, בהתאם לתקציב.
אני יכול להצהר, שהשנה הבאה תהיה קשה יותר במידה מסויימת, בנושא הזה, כמו באחרים.

היו"ר ש. ארליך:
אבקש את סגן שר החקלאות, שיהיה ער לענף התקציב, שנוכל לבצע את התכנות האלה. אם יהיה צורך - נדון על כך בוועדת שרים.
האם יש עוד הצעות? או הערות?

פנינה אלבק: ראיתי בקשה ל רח"ב, והמחשבה היא במושגים של אלפיים דונם -

על-ידי הרחבה סביב. הפוטנציאל הזה נראה לי לכאורה מאד לא-ריאלי.

כלומר - צריך לקחת בחשבון, שהישוב ישאר באותם 171 דונם. אולי יהיו בו הוספות של

100 דונם, לפי עניות דעתי, אך לא יותר מזה.

אם יהיה מדובר על ישוב קטן מאד - זה ודאי לא מצדיק השקעה כספית

עצומה. בדרך כלל - איננו מדברים על הקמת ישוב - במקום שאין אפשרות לדבר על שטח

המתקרב לאלף דונם. וכאן - זה יהיה רחוק מאד מזה.

מתי דרובלס: זו ועדה חדשה, ואני רוצה להעיר הערה אחת: הנושא של 42 מיליון

שקל להקמת ישוב - מי שמכיר ויודע, רבותי - הלוואי ונעמוד

בסכום זה של 42 מיליון שקל. איני רוצה לומר אחר-כך שזה הרבה. זה מעט... אנו מדברים

על מיליון שקל ליחידה ויהיו שם ארבעים יחידות.

אורי בר-און: איזה מיליון שקל ליחידה?! מה פתאום? אנו בונים שם מושב?!

מתי דרובלס: 42 מיליון שקל לשנה ראשונה - להקמת ישוב? - זה סכום שהוא

המינימום הדרוש. גם במקום אחר זה עולה כך לישוב ארבעים משפחות

ועל כן - זה מה שזה עולה. לדעתי - זה המינימום. זה יעלה עוד יותר, בתנאי האינפלציה

הקיימים.

אורי בר-און: כוונתנו היתה שאת נטפים נבנה כמו כל ישוב שבנינו עד היום.

זה גרעין זמני, על מקום קבע לשלושים או ארבעים משפחות והיתר -

זו בעיה עצמית, שהישוב בונה בעצמו את המגורים. זה אינו עולה ארבעים מיליון שקל,

בשום מקרה.

י. מרגלית: בניה זמנית אינה עולה הרבה פחות. היא כמעט ואינה זולה יותר.

מיכאל דקל: אנו נכנסים לנושא עקרוני - איך מחלקים את הישובים. ישנם כמה

טובים של מקומות. אם המקום אטרקטיבי והסוכנות בונה להם תשתית

קיומית ולא דיורית, זה עניין אחר. על כן, זה עולה הרבה כסף. סדר הגודל הוא של 8,5

מיליון לירות ליחידה, שעקרונותיה - גם אם במקום זה צריכים אנו לבנות ישוב קהילתי - ישוב גדול, שהסוכנות היא המממנת, או שצריך ללכת לפי הקונצפציה של שערי-תקווה או דבר דומה לזה. על כן, צריכה להיות בענין זה החלטה.

הסכום עצמו אינו גדול. אם הסוכנות מטפלת בזה - והיא הנותנת אמצעי

קיום - אזי זה שלושה מיליון לירות ליחידה, וזה לא הרבה כסף. השאלה אם הולכים לישוב קהילתי כזה במקום קרוב ומשקיעים הרבה או מותרים על ישובים קהילתיים במקומות אלה וזה ייבנה לפי שיטת "בנה-ביתך" ומדובר על הקמת תשתית, שגם זה אמור בסכומים מכובדים. אבל על זה צריך להחליט עקרונית.

אורי בר-און: יש כאן חברים חדשים, שלא היו בקיאים במה שהיה כאן קודם, בוועדה זו.

איננו בונים פרנסה, אלא ישובים קהילתיים ומה שעושה המדינה הוא זה: היא מקימה את הגרעין, את המוקד, ועושה זאת במבנם זמניים. אני יודע, שזה עולה הרבה כסף. אבל נכנסו לשיטה, שבונים מבנה זמני על מגרש קבע וזאת עושים לשלושים-ארבעים משפחות. ולא יותר מזה. היתר - פרנסה, תעשייה - בענין זה בונים אנו את אזור התעשייה הגדול, המדינה מבטיחה את התשתית, ויש עשרות מפעלים שרוצים לעבוד לשם, מפעלים רציניים וטובים. זה ייבנה מול נטפים. זה יכול לתת פרנסה. על כן, דברו על אמצעי-קיום ולא מדובר בענין זה על מקומות אלה.

כך בנינו את בית-אבא ואת בית-אל. כל הישובים כך נבנו, פרט לשנים-שלושה שיצאו אחרת. וזאת, משום שהחלטנו עליהם קודם לכן, שכך ייבנו. והכוונה לריחן, סלעית; כל יתר הישובים נבנו בשיטה האחרת. אלה אינם ישובים חקלאיים ואיננו נותנים להם פרנסה. אנו נותנים רק את מקומות המגורים וכל אחד דואג לעצמו. כך זה היה עד עתה.

יהודה דקל: אנו כן נותנים פרנסות, אבל הבעלות היא כפי שציינו.

מיכאל דקל: בהחלטה הקודמת, בישיבה שהיתה בה החלטה לגבי נטפים - הוטל על

החטיבה בהסתדרות הציונית לטפל בזה ולהם יש מודל מסויים, וצריך

להחליט אם במקום זה צריך לעבוד על מודל זה.

היו"ר ש. ארליך: גם אני רוצה לשאול שאלה: האם מודל זה, המקובל והקיים - לא חל על נטפים?

מתי דרובלס: המצב כזה: היום אנו בשומרון, במקומות שיזמה פרטית יכולה להיכנס

אליהם - משתדלים לתת תכנון ותשתית והיתר - בידי היזמה הפרטית.

בנושא נטפים - יש התחייבות מוסרית, והועדה תחליט.

גרעין חברים - יוצאי תימן - הביעו רצונם להתישב באזור זה. הם

ממתינים שנתיים-שלוש ולא יכולנו להענות להם.

כידוע, לפני חצי-שנה הם עשו הפגנה, כאשר התישבו באופן לא-

חוקי בשטח, ועל-סמך החלטה שנשתדל להכניס זאת לתקציב שנת 3-1982 - הם ירדו מהשטח.

למרות שזה נחשב אזור אטרקטיבי וניתן לישבו על ידי יזמה

פרטית - והמדינה יכולה לתת כאן רק את התשתית והתכנון - ישנה בעיה כאן. הם טוענים

שבנית-אבא עלו עולי-רוסיה ובמקומות אחרים עלו אחרים, ואותם מקפחים.

כמובן שאיננו מקבלים נימוקים אלה, אבל ישנה כאן הבעיה שהם

תימנים וזו בעיה רגישה. על כן - אבקש לבדוק את כללית ולהחליט על הקמת ישוב.

אפשר יהיה למצוא יזמה פרטית, שאנשים יבנו את הבתים מכספם ובהתאם לזה- לנכות

מהשיכון של האזרחים.

אם אלה יצטרכו לבנות- הם לא יוכלו להרים את הנושא, כי אין להם

כסף לכך. הם ידרשו את המינימום, לפי הדגם הקודם שלנו. הדגם הקודם הוא של שלושים-

ארבעים בתים, שהם זמניים, ומקימים אותם לא כמבני-קבע. וכן מבני-ציבור ותשתית

של חשמל ומים.

הדגם של החטיבה להתיישבות - של ארבעים יחידות אלה - הסכום

הנדרש לו הוא ארבעיםמיליון שקל בערך.

ע. לו ינסקי: איני רוצה להתייחס למקום הזה. אני חושב, שמה שהעלה כאן דקל -

זו שאלה רצינית מאד, המטרידה אותי זמן רב. וצריך לקיים על כך

דיון. הבינותי שבתקופות מסוימות - היתה נטייה לומר: ישוב קהילתי - וזאת מסיבות

שונות. אבל אם יש תכנית באיזה ישוב, שלמעשה יהיה עירוני - אני בעד, שיהיה זה תקציב

משרד השיכון או במשרד השיכון. אני חושב שחלק מהדברים יהיו פשוטים יותר בשבילנו.
 כי אם אומרים אנו שהדגם ההתיישבותי כביכול, או החצי-התיישבות של החטיבה בתוך זה,
 ואחר-כך - ה-200 דונם - אזי ברור שבסופו של ענין - נפגע במטרות אחרות של התקציב;
 ונצטרך לעשות זאת בין המשרדים והפעולות השונים. החטיבה אינה יכולה, גם כאשר היא
 עובדת תקציב ממלכתי - לבנות ערים; היא לא יכולה ואינה בנויה לכך. אני זוכר כמה ויכוחים,
 כאשר שר השיכון אמר שזה אני ואמנם הוא צדק. לדעתי - זה ענין בסיסי מאד. כאשר נכנס
 לנושא של משרדים אחרים ונספל בו - אזי יחסר לנו לפעולות החיוניות ונעבור לפעולה
 בכבישים ותקשורת ודברים הפועלים מהתקציב הלה-נכון.
 אני אומר זאת ללא קשר למושגים אחרים. עלינו לעשות את העבודה כך
 - שיהיו פחות תסבוכות בביצוע.

השר מ. נסים: אל נסכם עתה אל נקבל החלטה חד-משמעית. נתעוררו כאן בעיות,

שאי-אפשר להתעלם מהן.

אני מציע שהיושב-ראש יקבע ועדה, שיהיו בה שנים-שלושה חברים,
 ועד הישיבה הבאה - יציעו הצעה מוסכמת, ונדון בה, באשר לבעיה הכספית והקרקעית. אבל
 גם בענין הקונצפציה נדמה לי, שלא טוב לקבל עתה החלטה בנושא זה.

היו"ר ש. ארליך: לא נקבל שום החלטה, כי קיימת החלטה. ועדה זו החלטתה בעבר על-כך

- אבל אבקש את סגן שר השיכון להביא פרטים מלאים לישיבה הבאה

של הועדה, על מבנה הנקודה הזאת, ועל תקציבה - מתואם עם האגפים והמשרדים הנוגעים
 בדבר. ואם יהיה צורך - נחליט אז החלטה נוספת.

תודה רבה.

הח/3. פטגות - דיווח נציג משרד הבינוי והשיכון
 סעף שני - פטגות. אבקש את נציג משרד השיכון והבינוי.

י. מרגלית: בהתאם להחלטת ועדת השרים להתיישבות - סוכם על הקמת מרכז עירוני

בפטגות.

השר א. שרון:

לפני שמתחילים בנושא פסגות - אני רוצה לומר, שבפסקות ישנה

בעיה משפטית מסויימת. דבר זה הובא על-ידי לראש-הממשלה וישנה

החלטה של ראש-הממשלה בענין. אך למרות שיש החלטה של ראש-הממשלה - היא לא נתקבלה על-דעת

הגברת פליאה אלבק, והיא רצתה החלטה-ממשלה.

אינני נכנס לנושא מי מוסמך לקבוע אם ראש-הממשלה זו האינסטנציה המוסמכת

או לאו. אבל אם זה נמצא באינסטנציה כזאת - איני מציע לדון בזה עתה, אלא לדחות את

הדיון לפעם אחרת.

היו"ר ש. ארליך:

נדחה את הדיון ואבקש את שר הבטחון - -

השר מ. נסים:

אני מסכים שלא נדון בזה היום. אבל צריך לזכור, שהיה דיון,

שאת פרטיו איני מכיר. הדיון היה אצל ראש-הממשלה, כאשר היה תלוי ועומד

בג"ץ ואיש משרד המשפטים, בכל דרג שהוא, לא היה נוכח במפגש זה, כדי להציג את

הבעיה. זה לא ענין של - "מי פהליט" - ואני בעד דחייה של הענין עתה, אבל כדאי, שכל

דיון כזה יהיה בהשתתפות הגורמים הנוגעים בדבר.

היו"ר ש. ארליך:

איננו דנים עתה בסעיף זה.

בשעה שיהיה דיון באיזה מקום - שיהיה צורך בכך - יהיה נוכח בו נציג

משרד המשפטים.

מיכאל דקל:

היה ידוע לי על בג"ץ מסויים ועתה אני שומע שהבג"ץ היה על כל

השטח. לכן, צריך לדעת על מה דנים אנו כאן.

היו"ר ש. ארליך:

שר הבטחון מבקש לא לדון בזה עתה, ולא נדון בזה, בלי שאלות.

היו"ר ש. ארליך:

סעיף 4. - העברת בתים להשלמת רצף ההתישבות בחבל הבשור

רענן ויץ, לפני נסיעתו לחו"ל - במסגרת תפקידו - שלך לאדוני היו"ר

יהודה דקל:

מכתב, בו ביקש להציג בפני הפורום את דעותיו.

הוא כתב אותו ביום ששי, לפני נסיעתו. אני אודה לאדוני, אם הוא

יחלק את המכתב בין המשתתפים.

היו"ר ש. ארליך:

בבקשה. אבל לא יקראו אותו עתה כאן, כי אנו בישיבה.

יהודה דקל:

יש כאן ביטוי לאמונתו של רענן, והוא רואה בזה אינטרס

ממדרגה ראשונה, כאשר המניע העיקרי הוא שלא להשאיר מאחורינו בפתח

רפיה, כאשר נפנה אותה, עם ביצוע הסכמי השלום נכסים, שעיקרם מבני-משק, ומבני-

מגורים. ושהם מסוג הדברים, שהם פרי מחשבה, תכנון במשך לפחות שני דורות. וזו טכנולוגיה

מתקדמת, שאין להשאיר מאחורינו שם.

זה כולל גם ניסור. ועל-מנת לבחון את שני האספקטים של העברת

מבני-משק ומגורים - נערכו סדרת סקרים וניסויי-שדה, להעביר מבני-משק ומגורים.

אחר השלמת הסקרים והתוצאות נמצאו מוצלחות - היה קשר עם קבלנים

ויש כרגע הצעות ממשיות של קבלנים, המוכנים לעמוד ולהתום חוזים עליהן.

אשר למבני-המשק - הביצוע מתעכב רק בגלל הסידורים האחרונים,

שצריכה הממשלה לקבוע עם המתישבים בפתחה וברגע שיגמרו זאת - החטיבה להתישבות קבלה

עליה להעביר את מבני-המשק ונוכל להעבירם בשלמות לשימוש מתישבים בשני האזורים הסמוכים

- בחבל הבשור ובחבל-עזה.

בסך הכל - נוכל להעביר את כל המבנים, אם לא תהיינה הפרעות

מצד המתישבים.

בענין העברת בתי-מגורים - זה ענין שונה. העלות של העברת מבני-

משק תהיה כארבעים אחוז מעלות הקמתם של המבנים - מחדש, מאותו טיפוס.

אשר לבית המגורים - היה ניסוי של העברת מבנה אחד ממרכז דותן בגוש

מבטחים לשוב יתד. הוא הועבר למרחק 14 ק"מ והועמד במקומו החדש ושופץ הוא ראוי לשימוש

לפחות ברמה שהיה בה לפני שניסו להעתיק אותו.

קבלן שנחבקש להציע הצעות נוספות - הגיש הצעה פורמלית, שהוא מוכן להעביר עוד שש-מאות בתים מסוג הבתים שישנם במושבי הפיתחה, את הסטנדרטיים בלבד. ישנם שם כ-400 בתים וכ-150 כאלה - בימית.

רענן מתיחס למשקים - ל-350 בתים.

הצעת הקבלן היא להעביר בית במחיר שהוא 75% מהעלות של בית חדש. עלות בית חדש באותם תנאים היא עשרים ושמונה אלף דולר. פרטים אלה, באופן יסודי, נמסרו על-ידי החברה של היועצים, שהכינו סקרים אלה גם לראש-הממשלה וגם למשרד השיכון. ומה שעושה כאן רענן היום - הוא בעצם מבקש שגם ועדה נכבדה זו תשמע ותקבל החלטה בענין העברת בתים אלה.

מאחר שאנו נמצאים היום כבר פחות מחצי-שנה לפני מועד ביצוע ההסכם, ובמידה שיתבצע כלשונו - חודשיים יידרשו להכנה ושלושה חודשים - אפשר יהיה לעסוק בביצוע. בפרק-זמן זה - ההכנות יכללו העברת ציוד מחו"ל - הכנת בתים, הכנת משטחים להקמתם והכנת דרכים להעברה ושלושה חודשים יעמדו לרשות המבצעים להעברת הבתים. בתנאים אלה - אפשר יהיה, במידה ויהיה הסכם חתום - להעביר כל יום חמשה-עשר בתים, ובמשך 75 יום - אפשר יהיה להעביר 400-350 בתים.

העלות הכוללת - זה בסדר גודל של 7,5 ציליון דולר או 103 מיליון

שקלים במחיר של היום.

היועצים, מתכננים, שעשו את הסקרים והניסוי וכן הקבלנים - יפעלו במגע

ישיר עם משרד הבינוי והשיכון, שלפי ההנחה של רענן - יקבל עליו להיות האחראי על המבצע והמוציא אותו לפועל.

יש יעוד ל-320 בתים בישובים באזורים הקרובים בחבל עזה והבשור.

בחבל עזה הזכיר שר הבטחון את בעיית ישוב גלאור, וישוב בדולח. את אלה אפשר להקים מיד - על חשבון בתים אלה וגם מרכז עמבר, שזה ישוב סמוך להם - אפשר להתחיל בבנייה מיידית של המקום עם בתים אלה.

אם נצטרך לבנות את הישובים האלה בתקציבים רגילים, שמשרד השיכון

והבינוי יכול להעמיד לרשות הפיתוח שלהם - אפשר יהיה לבצע כמהצית מתכנית זו - שזה

אומר 60 בתים - בכל אחד מישובים אלה.

זה אמור לגבי חבל הבשור - שלוש-ארבעים משפחות בישוב, וזה יכול

לכסות את כמות הבתים הנדרשת שם.

במכתבו של רענן ישנה הערה בענין מקלטים מימית. אותו מתכנן

שעוסק וערך את הסקר והניסוי - בקשר להעברת הבתים - מציע לטפל בחמשים-או תשעים מקלטים

בימית, שאפשר להעבירם לישובים אחרים, מקרית-שמונה ועד מקום אחר.

העלות היא 55% מעלות מקלט חדש מאותו סוג. זה אומר - 2.5

מיליון שקל מול 4.5 מיליון שקל. וזה הוא מעיר בהערת-אגב.

הוא חושב שהמשימה דחופה והוא מבקש שפורום זה יקבל החלטה,

ואולי נוכל לגמור על מינימום הדברים עם האוצר, כדי שאפשר יהיה לבצע העברת הבתים.

תודה רבה.

מתי דרובלס: אני רוצה לברך את היו"ר על הדמוקרטיה, שלמרות שחבר איננו -

דבריו נשמעים. כאשר הנושא נראה לו דחוף - הוא נותן לדבר

לאיש, שניסה לייצג את דעות החבר שנעדר מן הישיבה.

ועתה - לנושא: גם לפי תחשיב התקציב הזה, עלות הבית של כל בית,

ברדיוס של 15 ק"מ מהמקום - תגיע ל-75%. אך בתים אלה הם בני שבע-או שמונה שנים.

אם נוריד את הפחת, לפי רענן - נגיע ל-90%.

שאלה נוספת היא כזאת: בחבל הבשור הקימונו עד עתה שמונה ישובים,

ובכל אחד מהם שלושים בתים.

משרד השיכון לא בנה שלשים בתים בישוב, כי זה היה טוב כך, אלא

משום שלא היה תקציב לחמשים בתים. יש לנו היום, באזור מסויים מצוקת-דיור, כמו בגליל.

ויכול להיות שזה ענין שעדיפותו מעל העדיפות של הבשור ויו"ש או מקומות אחרים.

על כן, אם עלות בית שמעבירים מפתחת רפיח לחבל בשור תעלה, במקרה הטוב, והזול ביותר

תשעים וכמה אחוזים - מדוע להיות מוגבלים בהשקעה של 15 ק"מ? אולי אפשר להקים את הבית

במקום שם הוא דרוש יותר, אם יש תקציב?

על כן, ההצעה לדעתי אינה מעשית. אני סומך על ממשלת-ישראל,

שתחליט מה ואיך ייעשו הדברים, וכך ייעשו הדברים.

אשר למבנים במשק - את מבני המשק אפשר להעביר, כי ממשלת ישראל מטפלת

בקשר למו"מ עם המתישבים. אפשר יהיה להעביר מכל חלקה מה שנרצה.

על כן, מחייב אני העברת מבני-משק ובנושא הבתים - אני מציע

שהממשלה תבדוק את העניין. לדעתי - זה אינו רנטבילי. יש לנו אינפורמציה מגורם מוסמך

מאד, שעסק בדברים אלה: העברת בית יחיד. ואם ירצו החברים - אביא זאת הנה. אביא את האדם,

למרות שהוא יסכן את פרנסתו, כשיתן עדות בענין זה. לכן, כל נושא הבתים - אין לו

רגליים.

הדבר הברור כאן הוא, שלקבלנים יהיה סכום של עשרים ואחד אלף דולר,

פר כל בית.

על כן, לפני שנקבל החלטה, שאני אתנגד לה, לאור המידע המקצועי

שקבלתי - ישארו לנו שני נושאים, בהם אפשר לטפל. ברצוני לדבר עליהם.

האחד - מבני-המשק, ובנוסף - נושא המקלטים, שבנויים אשכוביות.

בזה אנו מנוסים וגם אם מנסרים את הבית - זה בית סדוק ומעורער. וזה לפחות מה שנשמע

מפי אלה שעסקו בהעברה, להוציא את הקבלנים.

זה לא רציני, ואם זה יובא לדיון - צריך שיוכיחו לנו זאת

בעלי-המקצוע.

בענין העברת בתי מגורים. הממשלה דנה בענין זה וקבלה החלטה.

השר מ. נסים:

לא תמיד - כל החלטה ניתנת ליישום. השאלה היא - בהיקף רחב. עלו

גם הצעות אחרות, נוסף להצעה שמובאת כאן היום, שאגב הובאה גם בפני הממשלה; והצעה

אחרת, שהיא שונה בתכלית. אבל - ממלאה אחר תפיסה, שאולי עולה בקנה אחד עם

רצון רבים בישראל, ואיני רוצה לפרט את הדברים.

אני מציע שלא לקבל היום החלטה בענין העברת בתי מגורים:

1. הממשלה קבלה כבר החלטה בענין זה;

2. נקבע כבר פורום של שלשה מנכ"לים לצורך זה.

היו"ר ש. ארליך: לא כתוב שאנו מקבלים החלטה. האפשר להחליט על כך היום

בקלות?

השר מ. נסים: ישנה ועדה של שלושה מנכ"לים, - של משרדי החקלאות, השיכון ומשרד ראש-הממשלה. הם לומדים את הנושא לעמקו ועל פי לימוד זה

- תהיה התוצאה.

י. מרגלית: ההצעה של הערכת הבתים - נבדקה. הגענו למסקנה, שהצעת הפתרון

או הפתרונות ההנדסיים שהוצעו על ידי אותו צוות-מהנדסים -

לא נותנת פתרון מוחלט לבעיה. יש שם הרבה שאלות לא ברורות. ההצעה שלהם היתה על

75% מעלות יחידה חדשה, ולא נלקחו בהצעה זו הרבה מאד נושאים, כמו עלות המימון, חיפוש

המימון, פיתוח התשתיות, בגין הוצאה זו. אנו סבורים, שהצעת הקבלן אינה נותנת

פתרון לכל ומעלה את ההוצאה לפחות לעלות של כמעט מאה

אחוז של מחיר בית חדש.

יותר מזה: במקביל פנינו לאלטרנטיבות, לחברות אחרות, וקבלנו הצעה

מהחברה שבנתה בתים אלה, לתת לנו הצעה בעלות של 85% של בית חדש, תוך לקיחת אלמנטים

מהמקום.

אני רואה לנכון לציין, שהבעיה היא בראש-וראשונה תקציבית, בנוסף

לבעיית הזמן והמרחב שיעמוד לרשותנו. כי אם קיימות הצעות, שהאוכלוסיה תפונה

מאוחר יותר - זה בניגוד לענין הפיננסי.

תאורטית, ההצעה שהוכנה על-ידי צוות מהנדסים, התייחסה לשש-מאות

יחידות. מדובר עתה רק בשלוש-מאות יחידות, והוצאת שלוש-מאות יחידות מתוך 1400 -

כאשר יהיה צורך להמשיך לטפל בשטח - הוצאות אלה תיגרענה מהעלות. על כן, מתוך מבט כלכלי

- אין הצדקה לעשות זאת, אלא אם יועמד תקציב מיוחד, מעבר לאחרים, שהמעכת מתייחסת

ומתחייבת להם בגין נושא ההתיישבות.

מיכאל דקל: אחר דברי שר המשפטים, אין לי מה להוסיף, לגבוי הבתים. השאלה אינה

כלכלית או פוליטית, אלא איזה מחיר כלכלי מוכנים אנו לשלם כאן.

על כן, אם הוקמה ועדה, שצריכה להגיש פתרונות טכנולוגיים וחפיסתיים, פוליטיים -

שיעשו את העבודה, ונדון בזה אחרי שיגישו לנו את החומר.

היו"ר ש. ארליך: אנו לא נחליט היום דבר, משתי סיבות:

1. המציע אינו כאן.

שמענו את דברי המכתב ששלח. הוא לא ביקש לדחות את הדיון. אנו

שיבצנו זאת בסדר-היום וחשבנו שכדאי לשמוע. התרשמנו ושמענו חלק מהחברים וישנה ועדת-

שלושה מנכ"לים, והיא בודקת את העניין ותביא המלצות בעוד כמה שבועות. בינתיים -

רענן וייץ ישוב ארצה ואז נסכם את העניין.

אני מניח שזה מתקבל על דעת החברים.

המשך הישיבה - ל.ד.

התיישבות - 1.11.81

סגן רה"מ ש. ארליך

.25.

(עד כאן רשמה מ.י. מכאן ל.ד.)

אני מניח, שזה מקובל על דעת כולם?

מה לגבי מבני המשק?

השר ז. המר:

יש הסכמה מלאה.

מר מ. דרובלס:

והמקלטים?

השר ז. המר:

אני יכול להשיב לנושא המקלטים.

מר י. מרגלית:

המקלטים מתייחסים לשני סוגים:

הסוג האחד - מקלטים גדולים, שהצעת הקבלנים לגביהם נראית לי בלתי סבירה. אלו מקלטים בהיקף של 280 טון ולא נראה לנו בכלל, שיש אפשרות לטפל בהם.

סוג שני אלו המקלטים הקטנים יותר,

של ה-90 טון. משמעות הטיפול במקלטים האלה הינה, לנסר מחצית המקלט, להעביר אותו מחולק לשניים למקומו החדש ולבנות את הכיפה מחדש, כלומר, את כניסות המקלטים.

מפקדת קח"ר בודקה כרגע ותשיב

לנו, מהי המשמעות ההנדסית, האם יש בכלל הצדקה לניסור, האם חוזק המקלט, כחוצאה מכך, יהיה סביר וכדאי. אם נקבל תשובה חיובית ממפקדת קח"ר ויעמוד לרשותנו הזמן הפנוי והיכולת להכנס לשטחים, נעסוק בפינוי המקלטים. מובן, אם יועמד התקציב המתאים לנושא.

תודה רבה.

סגן רה"מ ש. ארליך:

הת/5. חבל קטיף: - ביצוע החלטות הועדה להתישבות המתיישבות לבדולח, אמבר והכביש שנועד לחבר את אזור מורג גם חבל קטיף

סגן רה"מ ש. ארליך: רבותי, אנו נחרוג מסדר היום.

הסעיף הבא יהיה, לפי בקשת שר

הבטחון, בעית חבל קטיף והסביבה.

השר א. שרון: אני אפתח בשתי מילים. בסוף חודש

אפריל 1982, יעמדו המצרים ברפיה,

כשהחלק המערבי של רפיה יהיה בידי המצרים. חבל קטיף והישוב

בכללו, ברצועת עזה, הוא קטן ודל במספר האוכלוסין. הוא עדיין

אינו מגיע לאלף נפש. לקראת התאריך הזה, אנחנו מוכרחים להכנס

לעבודה בקצב מהיר, כדי לחזק את ענין הישוב היהודי ברצועה, וכדי

לאפשר לתושבים קשר בטוח אל הנגב המערבי. זה עומד ביסוד הצעתי

להחיש את הפעילות.

אני אבקש עכשיו מאורי שיציג את

הדברים.

מר א. בראון: לאנשים העוסקים במלאכה, העניין

ברור וידוע. אני מעלה את זה

בבלל מה שאמר שר הבטחון. יש פה לפחות 3 - 4 נושאים שלא

התחילו לגעת בהם ומוכרחים להתחיל לעבוד עליהן עכשיו, בחודש

הבא. גם אם התכניות עדיין לא גמורות, יש להתחיל לעבוד.

אני אמנה את הנקודות:

1. בצפון הרצועה, מה שהזכיר קודם שר הבטחון, בין בית להייה,

מחסום ארז והכביש לחוף הים. כלומר, ממחסום ארז לחוף הים.

2. הישוב בדולח, שהוא הישוב הרביעי. (אינני מזכיר את גנאור

ואת גדיר שהם בעבודה. בגנאור, בשבוע יתחילו לעבוד, לכן

אני לא מזכיר אותו). בבדולח עוד לא נגעו, לא סמנו, לא

עשו דבר.

3. המרכז האזורי אמבר. יש תכניות, שישיבת ההסדר מימית, אם היא תתפנה, תעבור לשם, וזה יתן לאזור הזה תוספת של הרבה מאוד תושבים. בכל מקרה, המרכז האזורי הזה יתן איזה שהוא מקום מרכזי ליושבים, שמסביבם יש פשוטים ערביים גדולים מאוד ומחנות פליטים.

4. קשירת אזור מורג עם אזור קטיף. שר הבטחון דיבר על זה גם כן קודם. היום, למעשה, הקשר של מורג הוא דרך הישובים הערביים, חאן-יונס וכל המקומות האחרים. דרך אגב, כבר נכנס לשם גרעין, שיהיה גרעין קבע של מורג. כשהקשר שלו צריך להיות לגני הילדים ובתי הספר שיהיו במרכז האזורי או באחד מישובי חבל קטיף. כלומר, מוכרחים לחבר את האזור הזה אל אזור קטיף. אפשר להגיד, כי אפשר לעשות זאת בעוד חצי שנה או שלושת רבעי שנה. צריך להבין, שצריך להפקיע קרקעות בשביל זה ולעשות פעולות נוספות, שיראה הדבר מוזר, אם נתחיל לעשות אותן אחרי אפריל. זה יראה מוזר מאוד. כל דבר כזה, אם נעשה אותו בחצי השנה הבאה, יעורר בעיות. לכן החשיבות של ארבעת הנושאים שכאן הדגשתי, שלא נגעו בהם. בארבעתם לא נגעו.

הכביש, למשל, מגיע היום מחבל קטיף, או מהאזור שלפני חאן-יונס ועד האזור של גנאור. מה שצריך לעשות עכשיו, זה לחבר את גנאור עם מורג.

החטיבה להתיישבות של הסוכנות וכל הגורמים האחרים בקיאים בדברים האלה. זה לא דבר חדש. הבעיה היא להחלי

מר א. בראון

להחליט היום לבצע.

האם התקציב לזה נבדק?

השר מ. ניסים:

יש לזה תקציבים, שלא אושרו אולי,
אבל ידוע כמה צריך לכל דבר.

מר א. בראון:

אני רוצה לומר לחברי הועדה. אני
ביקרתי במקום עכשיו, במסגרת חלוקת

השר ז. המר:

נס הקוממיות לכפר-דרום. יש שם בערך 100 משפחות, כ-600 איש,
תקועים בתוך חצי מליון ערבים, שאינני יודע מתי האוטונומיה
תהיה, אבל לפינני נקבע תאריך. אמנם יש ריבונות, יש צה"ל
ויש ישראל, אבל בכל זאת, כשאתה חוקע 100 משפחות בתוך
375 אלף ערבים סביבם, מצבם הוא הרבה יותר קשה מאשר ביתר
האזורים של ההתיישבות החדשה. ממש, בטחונות, מצבם הוא בעייתי.
אגב, יש אנשים שמוכנים לבוא לשם ולמלא את המקומות האלה, בני
מושבים, אבל אין בתים ואין מקורות ייצור שהם צריכים.

רק מפני הסיבה, שאנו הולכים עכשיו

לפנות והם הופכים להיות קו הגבול, לדעתי הועדה הזו, אולי
באמצעות ועדת משנה לגבי התקציב, צריכה להחליט על עדיפות בזמן,
באשר לתקציב, לביצוע מה ששייך לאזור ההוא. האזור ההוא ממש
דחוק ועלינו לטפל בו, אם איננו רוצים שהאנשים האלה יכנסו
ליאוש. והאנשים האלה הם לא מסוג האנשים שמפגינים. הם לא
מסוג האנשים הזה, אבל משום כך לא צריך לא לטפל בהם ולהכניס
אותם לתחושת יאוש. לכן אני אומר, יש כאן צורך רציני לתכנן
תכנית מלאה, אשר מדגימה את נושא הבניה והייצור שם.

מר מ. דקל:

הייתי רוצה להתייחס לנושא הזה
 כקומפלקס כולל ולא רק לנושא
 של קטיף. הבעיה הבטחונית הוצגה על ידי אריק במשפט אחד:
 באפריל זה יהיה הגבול. מבחינה תפקודית ופונקציונאלית, אזור
 קטיף הוא מקום שיש בו פחות מדי מתיישבים ופחות מדי ישובים.
 אנו חייבים, באזור קטיף, להרחיב את הישובים ולבנות אתם
 הישובים שאושרו.

אני אתחיל מהצפון - דרומה לכביש
 ארז יש מקום לשני ישובים. עד כמה שאני יודע, אריק (יכול להיות
 שאני טועה), אין החלטה פורמאלית.

השר א. שרון:

יש.

מר מ. דקל:

אבל כרגע, אין מי שילך לשם.
 אנחנו חשבנו, לפני מספר שבועות,
 על דיקלה. כנראה שזה איננו אקטואלי. הייתי מציע, שמשרד
 הבטחון יעלה לשם שני מאחזים, כדי לשמור על השטח הזה.

השר א. שרון:

האחזיות. מאחזים אנו לא יכולים.

מר מ. דקל:

שתי האחזיות, על-מנת לשמור על
 השטח. וכדאי לקבל על כך החלטה

היום.

מר י. דקל:

יש החלטה על שתי האחזיות, היא
 לא מתקצבת.

אז כאן צריך לבקש לבצע.

סגן רה"מ ש. ארליך:

הנושא של נצרים. היה ויכוח האם

מר מ. דקל:

האחזות נצרים יכולה להשאר בודדת

בשטח, או לא? זה שטח חקלאי, יחסית מהטובים ביותר שישנם ברצועה. יש שם 11 משפחות שמעבדות את השטח הזה. הם מוכנים להיות יחסית רחוק מאזור קטיף ולהיות ישוב קבע.

יש על זה החלטה כישוב קבע. אני

חשר א. שרון:

אאדכן אותך מיכאל. יש החלטה,

שנצרים הוא ישוב קבע. בזמנו דיברתי על ליבם של המתיישבים, שהיו מיועדים לגנאור, להשאר במקום כמתיישבים במקום עצמו. הם נטו לקבל את ההצעה. הרחבנו את השטחים שנתנו להם. השטח שיכול לעמוד שם הוא משבצת קרקע גדולה. השטח, שאני בזמנו, כאלוף פיקוד, גידרתי שם, היה כ-4,000 דונם. בינתיים הוא כורסם במקצה, אבל עדיין יש שם שטח, שאני מעריך, של בין 2,000 ל-3,000 דונם, שיכול לעמוד היום לרשות הישוב. כל שטח, שרוצים היום לקבל, אפשר לקבל לעיבוד. מה שצריך רק, זה לקבוע את הגוף שישב שם, זה יכול להיות גם הגוף הנוכחי, לסייע לו, הקרקע עומדת לרשותו.

הנושא השלישי שרצייתי לבעת בו -

מר מ. דקל:

למרות שהישובים שם קטנים, ויש

להם אולי הרגשת בדידות, גם אם נוסף 2-3 ישובים, המצב יכול להשאר כפי שהוא, מבחינת תחושת הבדידות, אם לא נחבר אותם דרך אותו הכביש, דרום - מזרחה, למורג ולאזור הבשור.

מר מ. דקל

למרות שיש חשיבות כל כך גדולה

להרחיב את הישובים ולהקים את ישובי אמבר, בקטיף המצב הוא כזה, שאי אפשר לקבל חברים נוספים למשק, כי המבנים נתפסו על-ידי העובדים של המערכת האזורית, שלמעשה מיועדים לגור באמבר. עם כל זה, הייתי רואה את חשיבות הכביש כחשיבות ראשונית, זה, בלי שזה גורע מענין הרחבת הישובים ותוספת הבניה. מבחינת התחושה העצמית שלהם, הכביש היום הוא הדבר החשוב ביותר.

מר י. דקל: אין מחלוקת על מה שאמרו כאן. יש הסכמה הדדית. הבעיה היא כספית

בלבד.

מר י. מרגלית: אני רוצה להוסיף, לצורך הדיווח - ראשית, בגדיד עובדים. בגנאור

התחלנו בעבודה. אגב, ההוצאות הן ענקיות. על-מנת להכשיר את הקרקע לישוב כמו גנאור כדי להפוך אותו לישוב קלאי. רק העתקת קרקע והכשרתה זה מאה מליון לירות. אנו מתחילים כבר את התכנון לאמבר ועושים הכשרת קרקע. אינני ידוע מאיפה ניקח את התקציב, אבל לפחות יש להכשיר את הקרקע, על-מנת שנוכל להתחיל בבניית בית-הספר.

אשר לבדולה - הישוב נמצא עדיין

בתכנון. אני מקווה שנגמור את התכנון ונוכל להתחיל בביצוע. על-כל-פנים, היום, אין תקציב, לא לבדולה, לא לכביש ולא ליחידות דיוור באמבר.

אני רואה לנכון לציין, שמתן דגש

על אזור חבל עזה - ובהחלט כולנו בדעה אחת, שצריך לתת לו

לתת לו עדיפות, משמעותו/ ^{ביטול} עדיפויות של המינימום הקיים באזורים
אחרים. אנחנו כולנו קובעים כל כך הרבה עדיפויות, כך שאם
אנחנו קובעים עדיפות נוספת בגליל, עדיפות ברמה, עדיפות
בשומרון, משהו בבקעה ומשהו בנגב עצמו, הרי שיש לנו כל כך
הרבה סדרי עדיפויות, שאם הנושא התקציבי לא יקבל תפנית משמעותית
אינני רואה פתרונות רבים. ומן הראוי, שהועדה הזו תיקח את
זה לתשומת ליבה.

לא לתשו מת ליבה, להחלטה.

מר א. בראון:

אני רואה, מבחינת עדיפויות, את

השר א. שרון:

הדברים הבאים. הדבר הראשון זה

המרכז האזורי, מפני שהמרכז האזורי אמר נותן אפשרות להגדיל,
בפעם אחת, את מספר המתיישבים.

הדבר השני הוא הישוב בדולח, שהוא

הישוב המערבי ביותר, והוא ממש קרוב לקו שיפריד בינינו לבין
המצרים. לכן חשוב, בקדימות ראשונה, להקים אותו שם. בכלל,
תמיד צריך לתפוס את הקצוות. קודם תופסים את הקצוות, אח"כ
מטפלים במה שבמרכז.

הדבר השלישי - הכביש שצריך לחבר

את מורג עם חבל קטיף. זה סדר העדיפות. זה לא דבר שיכול
להמתין ולחכות. צריך לגשת לעבודה. ראיתי שבונים גם במקומות
אחרים. אם תשאל אותי, האם היום חשוב להוסיף בתים במעלה-אפרים,
או שם? אומר לך שתעזוב את מעלה אפרים, היום, ותרוץ לשם.

מר י. מרגלית:

כבר הורדתי אותו.

השר א. שרון:

לא שמעלה אפרים זה לא חשוב, ולא שזה לא יפה. זה דבר נהדר. אבל רוצו לשם, מפני שיהיו לנו בעיות שם. ברגע שיתחיל להיות המגע הישיר בין המצרים לבין חושבי הרצועה, כל נושא קרקעי יעורר מיד מחלוקת שנצטרך לדון בה בדרג מדיני. מוכרחים היום לגמור את הדברים, להכניס את הטרקטורים, להתחיל ליישר את השטח. זה מה שצריך להתחיל לעשות מייד. יש לפתוח את תוואי הכביש, כי צריך להבין שהכביש הזה, בניגוד לישוב בדולח ובניגוד למרכז האזורי, כן עובר באזורים פרטיים. כלומר, תתעורר בעיה. לכן מוכרחים להכנס מייד ולפרוץ את התוואי הזה. אי אפשר יהיה לעשות את זה אחרי שהמצרים יגיעו. לפני שהמצרים מגיעים, יש לפרוץ את התוואי, מייד, ולכסות אותו לפחות בתשתית שתאפשר את קיומו.

סגן רה"מ ש. ארליך:

אני מציע, שהועדה, במקרה זה, כן

תחליט. אני מציע, שהועדה

חקבע, שללא דיחוי, יש להתחיל בביצוע העבודות בשלושת הנקודות, לפי סדר העדיפויות שמנה עכשיו שר הבטחון: מרכז אמבר, בדולח, וכביש שיקשור את חבל מורג עם חבל קטיף.

הוועדה מטילה על סגן שר החקלאות

לטפל בהתחלת ביצוע העבודות.

באשר לתקציב, אם יהיו בעיות,

שנינו נטפל בענין.

זה מקובל? תודה.

אני מקבל את זה ברצון רב. אני
רק מבקש, היות ויש עוד בעיות, שלא

השר ז. המר:

נסגור בזה את נושא קטיף.

לא, לא.

השר א. שרון:

להיום.

סגן רה"מ ש. ארליך:

הת/6. כביש מעלה אדומים - ערד

יש עוד נושא, שיש לנו אפשרות לדון
בו, וזה: כביש מעלה-אדומים - ערד.

סגן רה"מ ש. ארליך:

למען האמת, הכוונה הראשונית הייתה,
לדון בקטע קטן של הכביש הזה.

מר י. דקל:

לפי בקשת יו"ר הועדה, נציג את הכביש במלואו, במגמה לקבל החלטה
או אישור עקרוני, כדי שהתכנון המפורט, בכל אחד מהקטעים, יוכל
להיות ללא כל קשר בין קטע לקטע.

מדובר בסלילה של כביש, שהוא המשך
של כביש אלון. כביש אלון, שהוא כביש ירושלים - חברון עד בקעת
בית - שאן, חוצה את כביש ירושלים - יריחו באזור מעלה אדומים.
הכוונה לסלול כביש, שיתחיל באזור מעלה האדומים ויגיע לאזור
שדה התעופה שהולך ונבנה בתל-מלחמא. הכביש הזה ייצור
קשר ישיר בין ירושלים, מישור האדומים עם שדה-התעופה, וישרת
את צרכי ההתיישבות בקטעים השונים של הדרך. באופן ספציפי,

באופן ספציפי, מדובר בקטע מיידני של הדרך, שנמצא בשני-השלישים התחתון שלה. בנוסף לזה, ישרת הכביש את מערכת הבטחון בכל האזור הצפוני שלו. אורך הכביש, מתחילתו ועד סופו, כ-116 ק"מ. ואם יבוצע כולו, העלות, במחירים של היום, תהיה כ-1050 מליון שקלים. הכביש הזה, בהתאם להמלצת היחידה לתכנון במערכת הבטחון, נכלל במסגרת תכנית האב של מערכת הדרכים ביהודה ושומרון. מדובר בכביש ברמה ארצית, כאשר אחריות הטיפול, התכנון והתחזוקה, תהיה של מחלקת העבודות הציבוריות.

בנוסף לכביש הארצי, באורך שצינתי, אנו מדברים על כביש ברמה אזורית, שיקשר את אזור ההתיישבות החדש, שפיתחנו בשנה האחרונה באזור כרמל - לשני הישובים שהוקמו כאן, לישוב האזורי כרמל, ולהאחזות נח"ל מעון, וממנו דרך לשטחי העיבוד שיועדו לישוב הזה לישובים נוספים בדרכה של הדרך הזו, ללוציפר ולשני ישובים נוספים שאושרו להקמה באזור יער יתיר, ששטחי העיבוד שלהם יהיו באזור תל-ערד. על-מנת להגיע בצורה מסודרת מאזור כרמל לאזור שטחי העיבוד, יש צורך לאשר ביצוע כביש באורך כ-12 ק"מ, מכרמל, דרך לוציפר למטה, למקום שהוא יפגש עם הכביש העתידי, כשהוא יגיע, מכאן אל השטחים בתוואי של הכביש הסופי.

אנו מבקשים, שבעקרון, הוועדה תאשר את התוואי כולו, ואת הכביש הספציפי, האזורי, שאנו רוצים לצאת לבצע. קטעים ממנו כבר בוצעו - קטע ממעון לכרמל. יש קטע נוסף, שעובר על דרך רומית, שלאורכו נפרצה דרך זמנית מאוד בשביל הנחת קו המים על-ידי חברת מקורות.

וכן, את הקטע האחרון של הדרך,
 שעובר בתוך שטח שהוא שמורת טבע. זה אחד המקומות הבלבדיים,
 שבו אפשר לרדת מאזור גבוה לאזור נמוך יותר, לאזור הקריות,
 כדי שהחברים שגרים כבר בישובים האלה, יוכלו לרדת בצורה מסודרת,
 עם הכלים שלהם, לעבוד בשטחי העיבוד. אומדן העלות של הקטע
 של הכביש האזורי - כ-40 מליון שקל. זהו כביש ברמה אזורית.
 זהו תוואי של כביש ארצי. פה אנו מדברים על קטע ברמה אזורית.
 המדובר על הקטע מכרמל דרך לוציפור, להר משא, עד לאזור תל-קריות.

השר א. שרון:

ב-3 לינואר 1978, קיבלה הממשלה

החלטה על מערכת צירי תנועה
 ביהודה ושומרון, ובתוכם הוצג הכביש הזה ואושר, כפי שאושרה
 עקרונית התכנית כולה. מאז נעשו כמה פעולות. לציר הזה
 לא הגענו. מתוך הכרת המצב הכספי, אינני מציע שנדבר עכשיו על
 הכביש כולו. אין אפשרות לשאת בנטל הזה כרגע. אין צורך
 בהחלטה עקרונית, יש החלטה כזו. לא רק החלטה, אלא באותה החלטה
 מספר 262 מה-3 ינואר 1978, אושרו ונקבעו הצירים האלה.

מה שנראה לי כרגע חיוני לעשות,
 קצה יער
 זה הקטע שצויין כאן מאזור כרמל עד אזור יחיר והירידה
 לאום-קרייתן, כדי לאפשר לרדת אל חלקות הקרקע. אינני מציע,
 בשום פנים ואופן, לבנות כאן כביש ארצי, או כביש אזורי, אלא
 לעשות את הדבר הזול ביותר, האפשרי, שיאפשר נסיעה. ממש הזול
 ביותר. לא טוב לעשות כביש ישר, לא שזה לא יעלה בסופו של דבר
 יותר יקר, אלא שיש לנו בעיה, שאין לנו כסף, הישובים כבר במקום,
 ממש אין להם אפשרות של נסיעה וזוהי פעולה פשוטה ומהירה שניתנת

לביצוע. לכן, הייתי מציע לקבל החלטה כזו ושהקרן-הקיימת תיגש מייד לביצוע העבודה. אני מדבר רק על החלק האחרון, על הקטע האחרון.

מר מ. דרובלס: אני מצטרף להצעתו של שר הבטחון.

אני מציע להטיל על החטיבה להתיישבות

לבוא בדברים עם האוצר, להגיש את ההצעה התקציבית המינימאלית הדרושה לזה. ביצוע כביש זה הוא חיוני בהחלט ואנו נתאם זאת עם האוצר.

מר מ. דקל: יש לי רק שאלה. אני מבין שישנה

תכנית אב לכבישים של מחלקת עבודות

ציבוריות, האם זה תואם.

מר מ. דרובלס: אנו מתאמים את זאת. כן.

השר א. שרון: הייתי אומר כך: התוואי שמופיע

היום הוא התוואי הימני יותר. יש

פה מקום של שני תוואים, אבל אנו כבר סיכמנו, שהתוואי שצריך להיות, הוא התוואי שיהודה דקל הראה אותו, המערבי יותר. כך שגם אם נכנס לשם היום עם כביש הכי צר והכי פשוט, עם איזו שהיא תכנית על השטח, שתאפשר נסיעה בדרך, הוא כבר ישרת את התוואי ההוא שצריך להיות. כך שמדובר בעצם באותו תוואי, הוא תואם.

סגן רה"מ ש. ארליך: רבתי, אם אין הערות, אנו מקבלים

את הצעת שר הבטחון ומחליטים,

שלפי שעה, כדבר דחוף, אנו הולכים לעשות תוואי מכרמל ועד
אום-קרייתן. הדבר דחוף ביותר. הדבר יעשה בהקדם ויתואם
עם המחלקה להתיישבות.

תודה רבה, הישיבה נעולה.

תחילת עבודתה של הועדה להתישבות המשותפת
לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית ונושאים
לסדר יומה

הת/1

יושב-ראש הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית מקדם בברכה את חברי הועדה מטעם הממשלה ומטעם ההסתדרות הציונית העולמית ומביע תודה מיוחדת ליו"ר היוצא של הועדה - על ניווט הועדה להתישבות במשך ארבע השנים האחרונות.

שרי הבטחון, התקשורת והחינוך והתרבות מעלים נושאים לדיון על סדר-יומה של הועדה.

בדיון משתתפים: השרים ש. ארליך, מ. צפורי, א. שרון, ז. המר; ה"ה י. דקל, מ. דקל ומ. דרובלס.

(פירוט הנושאים שהועלו על סדר-יומה של הועדה - רשומים בפרוטוקול המילולי של הישיבה).

נטפים - דיווח המנהל הכללי של המחלקה להתישבות

הת/2

המנהל הכללי של המחלקה להתישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים א. שרון, ש. ארליך, מ. נסים; ה"ה י. דקל, מ. דקל, י. מרגלית, א. בראון, א. פוגל, מ. דרובלס, ע. לוינסקי והגב' פ. אלבק.

מחליטים להטיל על סגן שר החקלאות מר מ. דקל, להביא לישיבה הקרובה של הועדה להתישבות - פרטים מלאים מתואמים עם כל הגורמים הנוגעים לענין באשר למכנה של נטפים ותקציבה.

פסגות - דיווח נציג משרד הבינוי והשיכון

הת/3

נציג משרד הבינוי והשיכון פותח.

בדיון משתתפים: השרים א. שרון, ש. ארליך, מ. נסים; וה"ה י. מרגלית ומ. דקל.

./העברת

הת/4 העברת בתים להשלמת רצף ההתישבות בחבל הבשור

המנהל הכללי של המחלקה להתישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים מ. נסים, ש. ארליך;
וה"ה מ. דרובלס, י. מרגלית ומ. דקל.

המשך הדיון נדחה.

הת/5 חבל קטיף: - ביצוע החלטות הועדה להתישבות
המתיישבות לבדולח, אמבר והכביש שנועד לחבר
את אזור מורג עם חבל קטיף

שר הבטחון פותח.

בדיון משתתפים: השרים ש. ארליך, א. שרון, ז. המר;
וה"ה א. בראון, י. מרגלית, י. דקל ומ. דקל.

מ ח ל ל י ט י ם   מכח החלטות מס. הת/19 ומס. הת/2
של הועדה להתישבות מיום י"ג בניסן תשל"ט (10.4.79)
ומיום כ"ג בתשרי תשי"ם (14.10.79) - להתחיל ללא
דיחוי בביצוע העבודות להקמתם בחבל קטיף של המרכז
האזורי אמבר, הישוב בדולח וסלילת הכביש שנועד לחבר
את אזור מורג עם חבל קטיף.

להטיל על סגן שר החקלאות, מר מ. דקל, לטפל בהתחלת
ביצוע העבודות וזירוזן.

הת/6 כביש מעלה אדומים - ערד

יו"ר הועדה להתישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים א. שרון, ש. ארליך; ה"ה י. דקל,
מ. דרובלס, ומ. דקל.

מ ח ל ל י ט י ם   מכח החלטה מס. 262 של הממשלה מיום
כ"ד בטבת תשל"ח (3.1.78) בעניני התנחלות - לסלול
באופן דחוף ביותר ובדרך הזולה ביותר המאפשרת תנועה,
את קטע הכביש - מאזור כרמל עד אזור יתיר והיחידה
לאום-קרייתן.

החטיבה להתישבות תבוא בדברים עם משרד האוצר בענין
התקציב הדרוש לביצוע החלטה זו.